

var Communen værdig, men hvorledes stiller det sig rundt omkring i Byerne under de nuværende Forhold? Den ved den kommunale Frihed vakte Borgeraand vil saa overordentlig let tabe sig derved, at Borgerne bestandig skulle tage en af Regjeringen udnævnt Embedsmand til deres egentlige Leder i alle Anliggender. Jeg anseer det for sandsynligt, at denne Ordning ikke saa lidt har bidraget til at svække en Udvikling af Borgeraanden i Rådskaberne, svarende til den, vi have seet fremkomme paa Landet; men det er ikke blot for at faae den rette kommunale Aand i Rådskaberne, at man maa ønske en saadan Ordning. Jeg kan ikke nægte, at Sagen ogsaa stiller sig noget anderledes, naar man seer hen til, at Grundloven har udtalt, at der skal være et fra Regjeringens Side beklædet Tilshyn med de kommunale Anliggender. Paa samme Tid, som vi ønske at udvikle den størst mulige Selvstændighedsfølelse i Folket saavel paa Landet som i Byerne, kunne vi ikke see bort fra, at denne Selvstændighedsfølelse kunde gaae saa vidt, at den udartede til, at man tabte det Hele af Gyne, og hvem skulde være bedre klækkede til at holde det Hele sammen end dem, der udgaae fra Landets egentlige Centralmyndighed? Hvis vi tænke os, at Communalbestyrelsen skulde have en beklædet Embedsmand til sin Leder i alle kommunale Anliggender, vilde derved indtræde eet af to Tilfælde, enten vilde Communen føle sig besværet af ham, hvis han søgte sit Tilshyn som Statens beklædede Embedsmand, og han vil ikke rigtig kunne smelte sammen med Communen, eller ogsaa vil han fuldstændig smelte sammen med den, fuldstændig gaae op i den locale Communeaand, og da vil meget let det af Staten beklædede Tilshyn være tabt ved hans Personlighed. Hvad enten man allsaa seer hen til den kommunale Udvikling, eller man seer hen til det Tilshyn, der nødvendigt maa være saa meget stærkere, jo stærkere Selvstændighedsfølelsen htrer sig, troer jeg, at man maa arbejde hen til, at Communen i sine egne Anliggender kommer til at udvikle sig saaledes, som det stemmer med Communens egne Fornødenheder. Der er ogsaa en anden Side af Sagen, som jeg ikke skal undlade at fremhæve, skjøndt den er lidt

fibeordnet. Vi have seet enkelte Communer, hvor der — hvad der maa ansees for meget ønskeligt — fremtræder Mænd, der efter Gyne søge at fremme Belfærdsanliggender for deres Commune. Jeg sætter, at det, ofte endog med Modstand, lykkes en saadan Mand at erhverve Tak af sine Medborgerer for at have udført et eller andet Hverv. Har dette Hverv nu kostet Staten noget Tilskud, og Hovedrepræsentanten for Staten behager at tage det i Dieshyn, saa møder Kongens beklædede Embedsmand paa hele Communens Vegne og modtager derfor den Roes, som egentlig tilkommer den virksomme Borger i Byen. Vi have seet dette, og det er beklædeligt; det er ikke den Maade, hvorpaa der udvikler sig Bevidsthed og Drift hos Borgerne til at udrette noget Gavnligt for deres Commune. Jeg skal endnu fremhæve, at saasnart en beklædet kongelig Embedsmand er Leder af Byens Anliggender — og vi maae dog lægge Mærke til, at en Byes Anliggender udvikle sig i en længere Række, det ene maa knyttes til det andet — vil der meget let indtræde det Tilfælde, at den af Kongen beklædede Embedsmand stifter, maastee endog temmeligt hyppigt, og han vil da være mindre stiftet til at varetage Ledelsen af Byens Anliggender og at forstaae, hvad der fra Tid til anden er det, som Byens Vel kræver. Jeg kan ikke finde det andet end unaturligt, at en Embedsmand, der maastee en ganske kort Tid er ansat i en Rådskab, skal være det egentlige Toppunkt for dens Styrelse, og at han efter nogen Tids Forløb kan søge bort derfra og optræde i en anden Commune paa samme Maade. Dette kan vel være i fuld Overensstemmelse med, hvad Statens Tilshyn fordrer; i saa Henseende er det slet ikke til nogen særdeles Nytte, at en Embedsmand bliver i længere Tid paa eet Sted; det er maastee endog gavnligt, at der oftere finder Vexling Sted, men overfor Ledelsen af Communen stiller Sagen sig anderledes, Seer jeg hen hertil og troer jeg at finde i den ærede Forslagsstillers første Forslag en Bestræbelse efter at komme bort herfra, da jeg kan ikke undlade at bringe ham min Tak derfor. Jeg har allerede paa det første Trin, da det ærede Medlem traadte ind i vore Forhandlinger, følt, at han i mange